

Tatabányai Árpád Gimnázium

Az osztályozó vizsga követelményei

HT4-2020

Hat évfolyamos gimnázium

Történelem

9. évfolyam

I. Civilizáció és államszervezet az ókorban

A Közel-Kelet civilizációi

Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján.

Tudomány.

A pénz megjelenése.

A görög civilizáció

A görög anyagi kultúra öröksége.

A filozófia és a történetírás.

A görög embereszmény.

A hellenisztikus kultúra elterjedése.

Az athéni demokrácia

Arisztokratikus köztársaság és demokrácia.

Kleiszthenész és Periklész.

Az athéni államszervezet és működése.

A római civilizáció

Római városépítézet, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak.

A római jog néhány máig élő alapelve.

A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia).

A latin nyelv és írás elterjedése.

A római köztársaság

A vérségi, a vagyoni és a területi elv.

A római köztársaság államszervezete és működése.

Köztársaságból egyeduradalom: Caesar és Augustus.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

II. Vallások az ókorban

Politeizmus és monoteizmus

A politeizmus az ókori Keleten.
Görög és római istenek.
A zsidó monoteizmus.

A kereszténység kezdete

Jézus tanításai.
A páli fordulat.
Keresztényüldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban.
A Szentháromságtan.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

III. Hódító birodalmak

Egy eurázsiai birodalom: a hunok

A nomád életmód, harcmódor és államszervezés.
A népvándorlás.
A Hun Birodalom.
Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása.
Róma örökösei Európa térképén.

Az Arab Birodalom és az iszlám. Nagy Károly állama

Mohamed tanításai és a Korán.
Az iszlám kultúra jellegzetességei.
Az Arab Birodalom és az arab hódítás.
Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc.
A Frank Birodalom létrejötte és államszervezete.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

IV. A középkori Európa

A parasztság világa

- A hierarchikus világkép.
- Az uradalom.
- A jobbágyok kötelességei és jogai.
- Az önellátástól az árutermelésig.
- Éhínségek, járványok, felkelések.

Az egyházi rend

- Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer.
- Az egyházszakadás és a 11. századi reform.
- A szerzetesség.
- Az eretnekség.
- Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek.
- Román és gótikus építészet – európai és magyar példák.

A nemesi rend

- Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség).
- Lovagi eszmény és lovagi kultúra.
- A keresztes hadjáratok eszméje.

A polgárok világa

- A középkori város és lakói.
- A város kiváltságai (magyar példák alapján).
- A céhek.
- A helyi és távolsági kereskedelem.
- A reneszánsz építészet (európai és magyar példák).

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

V. A magyar nép eredete és az Árpád-kor

Magyar őstörténet és honfoglalás

- Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei.
- A magyar törzsszövetség az Etelközben.
- A honfoglalás okai és menete.
- A kalandozások – a lovas-íjász harcmódor.

Az államalapítás

- Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége.
- A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet.
- Az egyházszervezés.

A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban

Szent László, az országépítő.

Könyves Kálmán törvénykezési reformjai.

A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása.

II. András kora: az átalakuló társadalom.

Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla.

Az Árpádok európai kapcsolatai.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia
- és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik
- főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat
- és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világnézetét, meghatározó
- birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos
- elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző
- tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb
- uralkodóink tetteit.

10. évfolyam

I. A középkori Magyar Királyság fénykora

Az Anjouk

A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején.
A visegrádi királytalálkozó.
Az 1351-es törvények.
Nagy Lajos hadjáratai.

A török fenyegetés árnyékában

Az Oszmán Birodalom.
Török hódítás a Balkánon.
Luxemburgi Zsigmond, a középeurópai uralkodó és a török veszély.
Hunyadi János, a politikus és hadvezér.
Hunyadi János törökellenes harcai.

Hunyadi Mátyás

(Mátyás útja a trónig.
A központosított királyi hatalom.
Jövedelmek és kiadások.
Birodalomépítő tervek.
Aktív védelem a török ellen.)

A magyar középkor kulturális hagyatéka

Honfoglalás kori leletek.
Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok.
Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.
A magyar reneszánsz.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

II. A kora újkor

A földrajzi felfedezések

- A portugál és spanyol felfedezések.
- A korai gyarmatosítás és következményei.
- A világkereskedelem kialakulása.
- Az abszolutizmus.

A korai kapitalizmus

- Az árforradalom.
- A manufaktúrák.
- Bankok és tőzsdék.
- Az európai munkamegosztás és hatásai.

Reformáció Európában és Magyarországon

- A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye).
- Luther és Kálvin fellépése.
- A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése.
- A reformáció eredményei Magyarországon

Reformáció Európában és Magyarországon

„Hitviták tüzeiben”

- Vallási konfliktusok Európában.
- Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben.
- A magyar protestáns és katolikus iskolák.
- A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

III. A török hódoltság kora Magyarországon

Az ország három részre szakadása

- A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás.
- Az ország három részre szakadása.
- A várháborúk és az új végvárrendszer.

A két magyar állam

- A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok.
- Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora.

A török kiűzése és a török kor mérlege

Magyarország az európai munkamegosztásban.

Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása.

A török kiűzése.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

IV. A felvilágosodás kora

A felvilágosodás

Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világképe.

A felvilágosodás államelméletei.

A szabad verseny elmélete.

A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése

A parlamentáris rendszer: parlament és kormány.

Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök.

A francia forradalom és hatása

A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata.

A jakobinus diktatúra.

Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

V. Magyarország a 18. században

A Rákóczi-szabadságharc

Magyarország a Habsburg Birodalomban.

A szabadságharc okai és céljai.

A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai.

A szatmári béke kompromisszuma.

Magyarország újranevelése és újranevelése

A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés.

A többnyelvű és többvallású ország.

Gazdaság és életmód.

A felvilágosult abszolútizmus reformjai

- A Pragmatica Sanctio.
- A felvilágosult abszolútizmus céljai.
- Mária Terézia: együttműködés és reform.
- II. József reformpolitikája és kudarca.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

VI. A reformkor

A politikai élet színterei

- A Habsburg Birodalom és Magyarország.
- A rendi országgyűlés és a megyerendszer.
- A reformkori Pest-Buda.
- A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra.

A reformkor fő kérdései

- A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás.
- A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás.
- A polgári alkotmányosság kérdése.
- Széchenyi és Kossuth programja és vitája.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

VII. A forradalom és a szabadságharc

A forradalom céljai és eredményei

- Az európai forradalmi hullám és március 15.
- Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények.
- A Batthyány-kormány tevékenysége.

A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői

- Harc a dinasztával és a vele szövetséges nemzetiségekkel.
- A tavaszi hadjárat.
- A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére.
- A szabadságharc leverése és a megtorlás.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri a Magyar Királyság belpolitika, gazdasági viszonyait, törökellenes küzdelmét, a királyi hatalom meggyengülésének és Mátyás korabeli megerősödésének 14-15. századi időszakait;
- a nagy földrajzi felfedezések menetét, gazdasági, társadalmi következményeit, a tőkés gazdaság és az európai munkamegosztás kialakulását, az európai és magyar reformáció kialakulását, irányzatait, az ellenreformáció folyamatát és kulturális hatásait,
- a Magyar Királyság mohács utáni felbomlását, török- és Habsburgellenes küzdelmének folyamatát és fő szakaszait,
- az angol és francia felvilágosodás eszmerendszerének elemeit, képviselőinek nézeteit, Anglia alkotmányos berendezkedését, az Amerikai Egyesült Államok létrejöttét és államszerkezetét, a francia forradalom fő szakaszait,
- a Magyar Királyság török uralom utáni talpraállását, népesedési és gazdasági viszonyait, a felvilágosult abszolútizmus Mária Terézia és II. József uralkodása alatt fennálló rendszerét,
- a 18. és a 19. században kialakuló eszmrendszerek jellemzőit, társadalmi és gazdasági hatásait,
- a reformkori polgári átalakulás fő problémáit és megoldási programjait Széchenyi és Kossuth nézetein keresztül, a korszak politikai irányzatait, gazdasági, kulturális és nemzetiségi viszonyait,
- az 1848-1849-es forradalom kitörésének okait, a polgári állam létrejöttét, a szabadságharc katonai erőviszonyait, a nemzetközi helyzet forradalomra és szabadságharcra gyakorolt hatásait.